

Lmg 77

1. På lördagar som vanligt till
4, 5 eller 6 så länge glaset
räckte i deglarna. Då var arbets-
tiden en annan än nu. Vid om-
byte fick man gå inla upp till
18 timmar. Då man hade natt-
pass fick man böja på kvällen
kl. 6 till 6 på morgonen. -

Hemman var mest som vanligt efter
tidens bruk. Värdare och slipare
hade större lägenheter och var fö-
rare och var nästan liksom
litet adelsaktiga. Då var det y.
som nu. - Lördagsfirandet var
olika. En del festade. En del
hade smätäppor, som som arbetade
i. Värdarna hade kor både en
och två, som som skatte på fri-

tiden.

2. Inte för ugns-skjutare, men för andra både sändagar och alla helgdagar. Hurare fick också ofta arbeta på sändagen. Ugns-skjutare fick ha sina pass, 12 timmar; andra va' som tiden krävde. Det var det vanliga arbetet som på vardagarna. Sändagsarbete förkom äret om, så länge ugnsarna gick. När den ens var slut, så tog den andra vid. Vid sammanningen vid hörsammaren var en del fria en fem - sex veckor. Jag har arbetat och slitit och inget betalt, fått upp tio barn, 4 poj-

har och 3 flickor, och inte fått
25 öres bidrag, varken av stat
eller kommun. Lördagsarbete
har varit så länge jag minns
i alla tider.

3. Arbetaren måste va' i samma
tid som i söknern, de som
hade sånt arbete. En del gav
sig ut på fiske som fristrich-
se och annat mågahanda. På
söndagarna steg man upp vid
5 och börja' arbeta kl. 6. - de som
hörd till fabriken.

4. Miltiderna va' som det rankja,
allt eftersom man var hemma.
Man drack kaffe innan arbetet,

åt frukost vid 9-tiden och åt
middag kl 1 och se'n arbetade
man till 5, ibland till 6.
Ibland hade man dubbelpass så
en del börja kl 3 och håll på
till 12 och andra paret börja
1 och håll på till 10 på kväl-
ten. - Stuten var samma, det
var inte så gott på den tiden.
Man hade kushillsgris, det hade
alla. På kråten hade man fjä-
slakt. Då köpte man en oxe,
får eller annat och slakta
ner och salta, så man hade
för hela året. De som inte
hade råd att ensamma köpa
stog sig ihop ett par kushill.
- Inget särskilt fint på bor-

det annat än om det var bröllop,
släktkalas, begravning el. dyl.

- Festade gjorde de ju mycket
er del på den tiden när tri-
dagskrällen kom. Det var ju
inga organisationer, mykterhets-
föreningar eller andra. Det
var präster, arbetgivare och så-
dana där, som hade gallet i
sin hand och skulle ha dem
i tuktan. Men det är ju så
förändrat nu.

5. Di hade lite likare kläder på
särda'n, di som hade råd. Det
var ju alltid lite skillnad. Alla
hade ju söndagskläder, det förväkte
vi ju. Prentieren växte ju och så

gick ju hantverkare omkring och sydde
och gjorde skor åt hela familjen.
Länge vände ju fruntimren själva,
så det var ju inte fabriksgjort.
Så var det många bofasta hant-
verkare. Det var ju inga fabriker.

6. I kyrkan gick man mycket annars
ansågs di för att va' ogudsaktiga,
det var självklart att man skulle
gå i kyrkan. Det var många som
gick, se'n kunde di festa på efter-
middag'n bara di hade varit där.
Se'n var det en del högtidsdagar
då man inte skulle göra något
eller få gå någonstans. Det var
vid påsk och pingst och bördagar
då var det litet mera helg, men nu

är det ju borta allt det där.

Till nattvarden var di mycket.

Det fick di lov att gå ett par gånger om året. Det var så högtaktat och det fick inte försämmas. Det var nattvardsgång fyra gånger om året.

När barna konfirmerades skulle di gå i kyrkan varje söndag. Det menar ju prästerna att di skall göra nu också, men det går inte, för det går inte att tränga nå'n. När man gick till nattvard skulle man va' svartklädd med hög hatt; det skulle va' lika högtidligt som vid bröllop och begravning.

7. Bårderna och di som hade hästar

äkte, arbetarna fick gå och det var
di som kunde ha nära ett par
mil till sockenkyrkan. Di fat-
tige fick gå. - Julattan spelade
brukshuset i kyrkan och dem
bjöd bruket på skjut. - På
den tiden hade varje rote vissa
stolar. Så di fick inte sitta
var di ville. Det turades om
år för år. Det hände di nya
kyrkvärdet började. Se'n fanns
det vissa reserverade för ut-
socknes knektar, präster. Det
var ~~mycket~~ ganska trångt, sär-
skilt vid högtiderna - i synner-
het på julattan.

8. På söndagen kunde man kom -

ma ihop. Familjerna som um-
gicks kunde komma ihop. Vid
middagarna kom man ihop vid
majstängen och dansade och då
spelade musikkåren. Några män-
ten och sammanhamster fanns
annars ej, men vid pingst-
tiden hade musikkåren en
fest.

9. Man hade ejt att pyssla med;
på eftermiddagen kunde man gå
ut och gå. En del reste bort
till släktingar på andra håll och
strätta sina affärer på sönda-
gen.

Di som ej gick i kyrkan skulle
läsa Evangeliet och predikan

Don.
best.

ur en predikabok, annars ansågs
di för oönskliga.

På vardagen var det ej mycket
husandaht för då hade man
var och en sitt arbete. Friseli-
gjörna fanns ej mycket, men di
sprang ju ofta. För en 50 år
se'n kom baptisterna, men di
hade ingen framgång. Se'n kom
goodtemplarna och hade sin lög
och även Verlandi.

Tidningen var litet på den tiden
- ett par i veckan. Det kunde
di ha ett par ihop. När kron-
talet eller året var slut delades
di upp. Det var tjänstgöringar,
Väijökladet och Smilandsposten;
när arbetaröröchen kom hade

man Socialdemokraten. Fädernes-
landet hade man också.

10. Våren hade ju ungdomen. Di
hade sina samlingsplatser där
di samlades. Di hade väjskäl
där di samlades och dansade, men
några lokaler hade di ej. Det
var mest på sammartiden. -

Utligheter på sommaren med
extratåg till Helmar och så.
Di var det stortat när di
kom ut så långt.

11. Di gifte sig ju mera hemma,
di ogifte hade ju bara sej'gickna
och så ute och hade sina sam-
marknader.

12. Dans, kortspel och dricka sprit
det fanns. På lördagskvällen
kunde di ta hem stora ankare,
som di felade. Det var ej så
dyrt då. Bänderna tog hem
stora ankare, som di hos längre
tid och hos sina kelas. Hos
bänderna började julkulsen vid
jul och till på natten till
julk innan det hos sitt am
alla. Men även glasarbetarna
hos kelas, men inte så. Prä-
terna och bänderna och en del
ansåg det vara synd och de
frivilliga en del, men det gick
ju bort mer och mer. - Ky-
rkterhetsrörelsen var det strid
om. En del förändrade och en

del gick med, men gick ofta ut
igen och gick in igen. Det
var mycket stadigt. Guds-
tjänsten har gått ut och
även Vardandi. De frihetskå-
ra ha inte haft vidare framgång
här någon gång. Baptisterna
ha haft ett hopell, men det
är precis värdelöst. Det är bara
disamone, så det är ingen fram-
gång med det. - Man trodde de
frihetskåra va' farliga; det var
aldrig några valbara. Frih-
ningsarmén hade en gammal sam-
betstale för den. Frihetskå-
rarnas anse jag vara de red-
daste.
Arbetarna skulle va' underdåniga.

Men det var spånt förhållande. Chef-
na och deras tjänstemän plä-
gade arbetarna och va' di miss-
hagliga så va' det bra till
att köra i som.

Striker kom efter organisationen
kom till. Di blev det striker.
Första gången 1902 och sedan
flera gånger. Di som va' lite
framstående och ledare, di
ville di åt. - 1909 var det
storstrejk. Arbetarna hade
sina svarta listor och di
som va' på som skulle aldrig
gå arbeta mer. Ma' tro di
hade sina nappatag. Di för-
sökte med utvärkningskam, men
här gick det ej. Di ville inte

släppa något arbetarna. Men det
gick så småningom.
Några högre löner ville de
inte gå med på eller ordnade
löner utan de skulle få va-
ron i brukets handbok och
så ta pengarna i sin. Så gav de
så arbetarna hem i skuld.
Kooperationen var en nagel i
ögat på dem. - Det fanns några
hjdubbar och förman, som va-
rädde för att gå ut när det
var mörkt och de fick springa
hem. Brutala va' de, precis
som vi hade varit lineerna.
Men som väl vi, är det för-
svannet så de kan va' till-
sammans. - Bänder och glas -

ACC. N:R M. 12429:16.

sketare va' ofta tillsammans,
sa' det va' inget spant för-
hållande utan det va' som
vanligt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16.